

NAŠA VOLJA

GLASILO JUGOSLOVANSKE MLADINE

Stremljenja naše mladine

V vseh dobah naše povestnice je imela mladina velikanski pomen. V težkih časih politične, gospodarske in duhovne sužnosti je vedno vztrajno iskala in našla vrednote, za katere se je borila tako neustrašno in brezkompromisno, da je svetel vzgled poznejšim mladim rodovom. Živo je občutila vse krivice, ki jih je moralo prenašati naše ljudstvo in prav to jo je gnalo v boj za svobodo in napredek našega naroda. Zavedala se je svojih dolžnosti tako močno in polno, da si je izgradila ne samo svojo ideologijo, temveč je delala podrobno in vplivno povsod, kjer je bilo mogoče, posebno pa je skrbela za narodno-obrambno in prosvetno delo. Narodno radikalna mladina je pravilno spoznala, da samo delo, tudi podrobno in mučno, narodu koristi in je obsodila vse tiste, ki so imeli narodno zavest le na jeziku. Udejstvovanje narodno-radikalne mladine je bila kritika na vseh kulturno-političnih področjih, odkrita in odločna beseda ob vsaki priliki in zaradi tega boj proti vsem, ki niso razumeli svojega časa in svojih dolžnosti. Četudi se je borila proti vsem, ni klonila. Niti najhujši napadi nasprotnikov je niso zlomili in v najtežjih časih slovenske zgodovine je izšla kot zmagovalka. Preporodci in dobrovoljci, kladivarji Jugoslavije, so v krvavi borbi, ki je terjala mnogo mladih življenj, zmagovito dokončali epohalno delo narodno-radikalne mladine.

Tudi naše vrhovno načelo je delo za naš narod na vseh področjih kulturno-političnega udejstvovanja. Z vsemi mladimi in svežimi močmi bomo pomagali ustvarjati boljše pogoje za življenje našega ljudstva, kajti ne moremo trditi, da je naše socialno skrbstvo dobro, če se primeri, da se obesi 80letni starček, ker niti beračiti ni mogel več. V stremljenju po boljših socialnih prilikah našega ljudstva bi dobil naš nacionalizem in takega tudi hočemo, svojo večjo polnost. V njegovem imenu odklanjamo »nacionalizem«, v katerem nas je vzgajal naš nacionalistični milje, ker nima niti realnih niti idealnih osnov, ter se je kot smo že večkrat opazili, pretvoril v frazerstvo. Če hočemo, da bo imelo naše mladinsko nacionalno gibanje odločilen pomen, moramo dati svojim narodnim in ljudskim idejam močne in zdrave temelje. Naši napori pa ne smejo veljati le izboljšanju družabnih razmer, temveč bomo morali izpopolniti in razširiti svoje prosvetno delo med ljudstvom, kar je prvi pogoj za socializacijo kulture. V težkih trenutkih, ki jih doživlja naše kmečko in delavsko ljudstvo, je beseda in bodrilo mladega inteligenta veliko vredna, posebno pa še danes, ko bi morali začeti že s konkretnim delom. Zavedati se moramo, da bo naš narod le

tedaj prebredel sedanje težave, če bomo trdno povezani s svojim ljudstvom.

Prepričani smo, da se borimo za pravično stvar. Prav tako kot naši vzorniki iz narodno radikalnega mladinskega gibanja, se bomo borili brezkompromisno in značajno. Niti za las ne bomo odstopili od postavljenih smotrov in načrtane poti. »Namen posvečuje sredstvo« ne bo in ne sme biti naša parola. Naše orožje bo odločnost in naša borba odkritosrčna. Po tej ravni in pravilni poti bomo hodili vedno do skrajnih posledic. Vedno bomo znali odbiti vse napade na svoje pošteno delo. Vemo, da smo trn v peti tudi tistim, ki bi morali podpirati naša prizadevanja, pa nam ob vsaki priliki mečejo polena pod noge. »Mi vstajamo, a vas je strah«, gospodje. Pustite, da pomaga mladina svojemu rodu in nacionalizmu zopet na noge!

Takemu našemu stremljenju in mišljenju naj bi služila letos »Naša volja«. Iz njenih vrstic naj diha ljubezen do rodne grude, njeni stolpci naj bodo prepojeni z neusahljivo željo po na-

*Mi vstajamo! — Poslednji čas!
Mi nočemo umreti,
mi hočemo živeti.
Iz svojih vstajamo moči,
četudi smo pozni, mladi!
Kaj uk je zgodovine?
Bodočnost je mladine.*

Anton Aškerc

Dobrudža

Medtem ko na zapadu spore razčiščujejo z crožjem, so se tudi na najbližjem vzhodu izvršile spremembe, katerih središče je bila Rumunija, od katere sta Madžarska in Bolgarija zahtevali večja ozemlja, ki so ji pripadala po svetovni vojni.

7. septembra je bil podpisan sporazum med Rumunijo in Bolgarijo o vrnitvi južne Dobrudže Bolgariji. S tem je bila Bolgariji popravljena krivica, ki ji je bila storjena na pogajanjih v Neuillyju, ko ji je bila odvzeta južna Dobrudža in dodeljena Rumuniji, ker je bila ta med svetovno vojno na strani zapadnih sil, čeprav je ozemlje naseljeno po večini z bolgarskim prebivalstvom.

Dobrudža je igrala važno vlogo že v starem veku in je služila vsem narodom za prehodno ozemlje. Naseljevali so jo Turki, Tatari, Rumuni, Rusi in besarabski Bolgari. V 7. stoletju so Dobrudžo oteli Grkom, v katerih oblasti je bila od 4. stoletja, Bolgari, vendar pa je niso mogli dolgo obdržati in je pogosto menjala gospodarje. Vladali so ji Bizantinci, Bolgari, nekaj časa tudi vlaški vojvode in zato tudi zahteva Rumunija to pokrajino zase, najdalj pa so jo obdržali Turki, ki pa so se morali boriti zanj z Rusijo.

Odločitev je padla šele na berlinskem kongresu, kjer je bilo določeno, da zasede Dobrudžo Rumunija. Dodeljen ji je bil samo severni del, v zameno pa je Rusija zasedla Besarabijo. Južni del pa je dobila Rumunija pozneje v bukareškem miru. Prav tako zainteresirana Bol-

predku, resnici in pravici, vse naše glasilo pa naj bo ena sama odločna volja mladih borcev in revolucionarjev. Sami in neodvisni od kogar koli hočemo izražati svoje prepričanje in voljo za rešitev vseh naših problemov po poti in na način, o katerem smo uverjeni, da je pravilen in koristen za srečno bodočnost našega naroda. Želimo pa tudi, da bi bila »Naša volja« tisti vzgojni činitelj, ki bi znala vplivati na našo mladino in jo pravilno usmeriti. Če dosedaj ni izpolnila te svoje misije, **bo v šestem letu** to ena prvih njenih dolžnosti, ki je tem večja, ker slovenska mladina večinoma ni orientirana, ali pa prisega na dogme, ki ovirajo duhovni razvoj mladega človeka. Naša želja je, da nas pri iskanju novih spoznanj in potov naši napredni nacionalni krogi ne ovirajo.

S tem svojim delom med slovensko mladino bo »Naša volja« mnogo pripomogla ne samo k izboljšanju naših razmer, temveč bo vzgojila tako mladino, ki bo ustvarila in vodila novega človeka in družbo.

Novus

garija pa ni dobila nič. Tako sta obe državi stopili v svetovno vojno, druga proti drugi. Ko sta zaveznici Bolgarije, Nemčija in Avstrija zasedli Rumunijo, sta dodelili Dobrudžo Bolgariji. Po porazu njenih zaveznic pa sta bili na mirovnih pogajanjih Bolgariji vzeti severna in južna Dobrudža in dodeljeni Rumuniji, ne glede na narodnostno vprašanje, ki bi moralo pri tej delitvi igrati glavno vlogo.

Bolgarija je morala to stanje, ki ji je bilo diktirano, priznati, nikdar pa se ni sprijaznila z njim in se tudi ni nikdar odrekla svojih pravic do južne Dobrudže. Nikdar pa tudi ni kazala kakih aspiracij po severni Dobrudži, v kateri ni bila zainteresirana, ker prebiva tam zelo majhen odstotek Bolgarov. Drugače je v južnem delu. Kakor sem omenil, je bila Dobrudža v rokah več gospodarjev, zato je tudi zelo pestra po prebivalstvu, vendar pa je absolutna večina bolgarska. Na vsem ozemlju južnega dela, vzdolž Donave do Silistrije in ob Črnem morju do Mangalije je polovica prebivalstva Bolgarska, izmed ostalih manjšin, Turkov, Tatarov in Rumunov imajo slednji le dva odstotka.

Potemtakem je bila po svetovni vojni južna Dobrudža kamen spotike, ki se je šele sedaj po dvajsetih letih mirno in lojalno odstranil. Obe stranki sta se sporazumeli in krivica, ki je bila storjena Bolgariji z neuillyjsko pogodbo je bila popravljena. Bolgarija je dobila nazaj ozemlje, ki ji po zgodovinskem in narodnostnem pravu pripada.

L. M.

Nova doba

Vsi znaki današnjega človeškega življenja kažejo, da živimo v izraziti prehodni dobi. Mnogi so namreč spoznali, da star način življenja in stari nazori o človeku in njegovem poslanstvu na zemlji ne zadoščajo več potrebam človeštva, zato so se in se še trudijo, da bi rešili te probleme, ki močno vznemirjajo tudi dijaško mladino. Mladi inteligenti, ki z vso elementarnostjo in kritičizmom dojemajo življenje, spoznavajo njegove hibe in iščejo novih oblik človeškega življenja. Menimo, da bo tudi življenje naše generacije izpolnjeno s trdim delom in bojem za vrednost človeka in da bo človeštvo še potrebovalo velikih duhov, borcev in revolucionarjev.

Iskreno želimo, da bi vsa Evropa uravnala svoje življenje po idejah in gestih, ki jih je ustvaril genij zapada in jim s svojo elementarnostjo dal popolnejšo obliko in vsebino slovanski duh. L. ...

Ideje humanitete utegnejo preporoditi in preusmeriti človeštvo ter ga usposobiti za nov korak naprej po poti razvoja. Novi človek naj bi drugače gledal na svet in življenje, deloval naj bi za višje cilje in živel v boljšem in pravičnejšem socialnem redu. Z vero v človeka in njegovo poslanstvo na zemlji bi s sredstvi znanosti in znanstvene filozofije skušal spoznati vse resnice in resnico sploh. Človek naj bi se ravnal po novi višji etiki, ki bi jo izvajal iz toplih čustev in preveril z razumom. Nočemo več napačne askeze, hinavstva in duhovne sužnosti, temveč etiko človeka kot prirodnega in duhovnega bitja. Na tej podlagi naj bo zgrajen nov socialni red, ki bo le tedaj resničen napredek in ne zastoj v razvoju, če bo pri določanju razmerja med posameznikom in družbo upoštevano pravo človekovo bistvo. Nova človeška vzajemnost bo morala zadostiti materialnim in duhovnim potrebam posameznika in družbe. Nova socialna ureditev bi morala temeljiti na socialni pravičnosti in enakopravnosti. Vskladno bi moral imeti pravico do dela in zaslužka in sicer takega zaslužka, da bi zadostil vsem svojim telesnim in duhovnim potrebam. S pravično socialno zakonodajo bo treba preprečiti izkoriščanje slehernega človeka ali skupine.

Pri vsem tem pa si ne moremo misliti napredka, če ne pristopi k socializaciji gospodarstva tudi socializacija kulture in politična demokracija, ki bo omogočila ljudstvu uresničitev njegove suverenosti. Na temelju teh etičnih in socialnih smernic naj bi se preuredile vse narodne skupnosti, ki naj bi se organizirale v novo človeško skupnost, v kateri bi imel rod, ki mu pripadamo tudi mi, mesto, ki mu gre. Prav tako kot veliki panslavist Kollar, ki pravi: »Če zakličeš Slovan, naj se ti vedno odzove človek«, smo prepričani tudi mi, da pravična stremjenja slovanstva niso v opreki s stremljenji človeštva.

Tako naše pojmovanje novega reda na svetu in naše stremljenje po boljšem in pravičnejšem življenju našega naroda in človeštva, ki mu daje naš mladeniški ogenj še posebno moč, nam narekujejo še posebno dejavnost ter pripravljenost na vsako žrtev, ki je potrebna za uresničanje naših idej. Zavedajoč se potreb našega ljudstva moramo organizirati slovensko in jugoslovensko skupnost po načelih humanitete kot svetovnega nazora in kot praktične zahteve po socialni pravičnosti, enakopravnosti, svobodi duha in suverenosti ljudstva. Preko te narodne skupnosti, ki nam je najbolj priručna, pa bomo morali sprejeti roko, ki bi nam

jo ponudila tista človeška enota, kjer bi načela humanitete že postala stvarnost. Poudarjamo pa, da ne bi hoteli biti pristaši kakšnega sentimentalnega — temveč hočemo trd-

B. Z-ič

V težkem previranju naše dobe se je zopet premaknilo s tečajev mnogo tega, kar smo smatrali, če že ne za dokončno, pa vsaj za dolgotrajno skupnost vrednot naše zemelske oble, ki spada bržkone med najnesrečnejše planete sveta. Stojimo na novem svetovnem prelomu; kar je še nedavno veljalo, se ruši, to pa, kar prihaja, še ni jasno in toliko razločno, da bi se dalo primerjati s starimi vrednotami in da bi si lahko ustvarili sodbo o tem, kar današnji dnevi prinašajo s seboj. In kakor je ob propadu rimskega cesarstva, in s tem v zvezi, ob propadu tedanje družbe nastala drugačna doba, kakor je ob odkritju Amerike, nešteti izumih in strahoviti strukturni ter moralni krizi tedanjega časa nastal novi vek, tako nastaja sedaj nova prelomnica v zgodovini človeštva, ki bo zanj odločilne važnosti in mu prinesla nov red. Kam bomo stopili s to novo dobo, ali v nov srednji vek ali pa v sijajen čas drugačne človeške družbe in novega, pravega napredka, nam bodo kmalu pokazali bodoči dnevi. Prelom s starim svetom je v polnem razmahu, ne da bi nam bilo možno že sedaj doumeti nov čas, ki prihaja. Divje vihanje zgodovinske burje, ki z vsakim dnem odnaša in prinaša nove stvari, pa nas sili k temu, da smo na bodoče dneve pripravljeni in da jih gledamo z jasnim in odločnim pogledom. Za enkrat pa še stojimo sredi enega najmočnejših svetovnih vrenj, kar jih naša zgodovina pozna.

Kako je do tega vrenja prišlo, ali ga je povzročila ideja, ali pa materija, danes še ne moremo razsoditi. Jasno je le to, da se dolgotrajna ideološka borba med individualnimi demokracijami, nacionalnim socializmom in fašizmom, ter internacionalnim komunizmom ni mogla več vzdržati le v tem idejnem kompleksu, temveč je nujno morala preiti v oboroženo vojno. S tem je svetovna kriza, ki so jo prej nekateri smatrali le za prehodno, postala katastrofalna; iz nje pa se bo rodil drugačen ustroj družbe in novi red, ki ga bo ta ustroj nujno prinesel s seboj. To trenje duhov se je torej izpremenilo v udar materije ter v razprševanje med prej omenjenimi ideološkimi tabori.

»Vsak človek ima po svojem stališču v svoji dobi in v svojem narodu svojo posebno vlogo, je dejal nekoč Fichte. Ta duhovna vloga poedincev pa mora biti med seboj tesno povezana in iz te povezanosti se mora doseči ublaževanje duhovnega kaosa, ki izvira že iz predvojne dobe, ki pa je v sedanji vojni, prav tako kot splošna današnja kriza, postal katastrofalen.

To je torej kratka oznaka sedanjega stanja, iz katerega moramo izvajati svoje stališče in vse posledice, ki so s tem v zvezi. Predvsem moramo vedeti, da bodo socialne spremembe, ki se obetajo v strukturi družbe tako dalekosežne in dolgotrajne, da bodo šele pozni rodovi za nami občutili prave blagodati novih vrednot. Zato pa bomo morali mi graditi novi svet in trpeti zanj; v iskanju novih poti bomo morali mnogo zastarelega porušiti, obenem pa spotoma delati in zidati nov skupen dom, za novo skupno življenje, ki bo lepše in boljše od sedanjega. Socialne izpremembe pri nas, izmed katerih nekatere že sedaj v obliki reform najavljajo vsi naši dnevni časopisi, bodo torej sedanje družbene odnose izpremenile in uredile to, kar kot

no, na enotni novi človeški vzajemnosti zgrajeno človeštvo, v katerem se bo tudi naš narod razvijal in dokazal svojo vrednost.

Novus

Novi red

breme dosledno, do popolnosti izvedenega gospodarskega liberalizma občutila predvsem stebra naše nacionalne proizvodnje: delavec in kmet.

Mladina je pri teh izpremembah lahko zelo važna, ako je svoji nalogi dorasla. Kakor ima poedinec v svojem času in svojem narodu odkazano svojo posebno vlogo, tako ima to svojo, posebno vlogo določeno tudi nacionalna mladina, ki je kot taka poklicana storiti vse iz ljubezni do svojega naroda in ljudstva, iz katerega je zrasla. Ako danes ta mladi rod v svojem nacionalizmu in le skozi spektrum nacionalnih interesov naroda in države, vendar pa v skladu z obče človečansko idejo ugotavlja, da je sedaj vladajoči kapitalistični gospodarski red, ki dopušča izkoriščanje delovnega ljudstva kriv gospodarske stiske in krivičnih socialnih odnosov med delovnim ljudstvom in med lastniki proizvajajočega kapitala, potem stopa ta mladi rod k rešitvi socialnih vprašanj. Na tej svoji poti se nova nacionalna mladina ne bo ustavila temveč bo šla brezkompromisno za svojo idejo, ki se bo morala uresničiti in ustvariti bodoči družabni red, z novim socialno-gospodarskim sistemom, katerem ne bo več mogoč današnji nezadržni proces proletarizacije širokih delovnih plasti. V tem svojem stremljenju pa danes občutimo občutno vrzel v generacijah pred nami, ki so se neprestano spuščale v dolgovozna nacionalna polemiziranja brez pravih zaključkov, mesto da bi šle svoji temeljiti socialno ideološki izgraditvi nasproti. Življenje človeštva, ki je polno socialnih bojev, pa slej ko prej pusti generacije, ki v svojih socialnih pogledih niso dovolj močne in aktivne, ob strani. Prav tako občutimo to isto vrzel v naših starejših rodovih, ki so 23 let vodili politiko naše svobodne države, pa niso zmogli rešiti niti nacionalnih vprašanj in so socialna vprašanja pustili ležati daleč nekje ob strani. To vrzel sedaj izpolnjujemo in ko bo v kratkem izpolnjena, se nam ne bo treba več bati, da ne bodo velika socialna in družabna presnavljanja današnje dobe kanalizirana tako, kot je našim pravam narodnim interesom koristno. Ako svoj nacionalizem pojmuje kot revizijo narodovega življenja na vseh poljih njegovega območja, potem moramo v svojem nacionalizmu revidirati tudi narodova socialna vprašanja in ko spoznamo, da nujno zahtevajo čimprejšnjo rešitve, pristopimo od dosedanjega nacionalizma k reševanju socialnih problemov.

To je torej današnji nacionalni mladin v svojem narodu odkazana posebna vloga, za katere uresničanje mora biti pripravljena na vse. Novi red, ki nezadržno prihaja, pa nas sili k temu, da stojimo v strogi pripravljenosti in budno zasledujemo vse sedanje reformne poskuse, ki se pričenjajo pri nas uvajati. Reforme so nujne, o tem si je edino vse naše javno mnenje; o tem pa v kakšnem duhu morajo biti te reforme izvedene, hočemo tudi mi izpregovoriti svojo besedo. (Dalje prihodnjič)

Naši javnosti!

»Naša volja«, glasilo nacionalne mladine, stopa v 6. leto svojega delovanja. Mladina, zbrana okoli nje, se dobro zaveda svojih nalog. Odločila se je, da jih bo izpolnila do kraja, zato zahteva, da jo naša, posebno pa nacionalna javnost, podpira in tako izpolni svojo dolžnost.

Slovesen dan v Ljubljani

6. IX. ob 5,30 so topovski streli z Gradu oznanili narodni praznik. Godbe so zaigrale budnico in Ljubljana se je zbudila iz kratkega in nemirnega spanja v lep sončen dan.

Sokoli, gasilci, narodne noše, dobrovoljci, šolska mladina in tisoči mestnega in podeželskega ljudstva so se zgrnili na Kongresni trg in sosednje ulice okoli spomenika kralja Aleksandra I., ki je bil ovit v veliko državno trobojnico.

Ob enajstih je vzvalovila velikanska in pisa-

Na rojstni dan mladega kralja Petra II je slovenski narod veličastno izrazil svoja nacionalna čustva in neomajno prepričanje v pomen in poslanstvo Jugoslavije.

Valovi navdušenja so se prenesli iz slovenske prestolnice v srbsko in hrvatsko. Skupaj z brati Srbi in Hrvati smo poslušali v Beogradu radijski prenos svečanosti iz Ljubljane. Sedeli smo pri radijskem aparatu drug ob drugem in poslušali manifestacije slovenskega ljudstva za bratstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev ter moč-

Spomenik kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani

na množica na Kongresnem trgu. Z Gradu so se oglašili topovi, puške so pozdravile kralja Petra II., ki se je pripeljal s svojim spremstvom. »Živel kralj«, je zaorilo iz tisočev grl, tisoči so glasno izpovedali svojo narodno zavest in ljubezen do domovine.

Mladi kralj je odkril spomenik svojemu očetu, slavnemu vojskovodji in modremu državniku. Visoko vzravan na konju, oblečen v vojaško uniformo, mirno gleda kralj Aleksander v daljavo, v bodočnost, kot da jo vidi jasno pred seboj. To ni lik zmagovalca, temveč podoba pogumnega borca in delavca, ki se zaveda vseh težav naše dobe, pa vendar zaupa v moč svojega ljudstva in njegovo sposobnost, da prebreme vse težave. Venci, ki so jih položili k spomeniku zastopniki društev in organizacij, izražajo hvaležnost Slovencev enemu največjih sinov naše širne domovine.

no Jugoslavijo. Prsa so nam bila polna ponosa in bratske ljubezni. Iz mladih duš je vstala pesem in zadonela: »Slovenec, Srb, Hrvat — za uvijek brat i brat.«

—us.

O meščanski mladini

Z veseljem sem lansko leto opazil, da so se nekateri mladinski listi kdaj pa kdaj dotaknili važnega in perečega problema: mentalitete naše meščanske mladine. Iskrena in pravična kritika je vedno in povsod potrebna, saj človek po navadi ne misli rad na tisto, kar mu je neprijetno. Zanimivo je dejstvo, da so nekateri od teh kritikov le preostro sodili meščansko mladost, gledali so jo z neko zagrenjenostjo, skoraj bi rekel s sovraštvom in ogorčenjem. Ne da bi hotel braniti to mladino, lahko mirne duše trdim, da ima sicer mnogo napak, da pa je v

Potomcu Črnega Jurija, velikega borca za svobodo srbskega naroda, vnuku kralja Petra I. Osvoboditelja in sinu kralja Aleksandra I. Zedinitelja, mlademu kralju Petru II. pošilja nacionalna mladina za njegov sedemnajsti rojstni dan iskrene čestitke!

bistvu prav tako zdrava kot delavska ali kmečka mladina. Pokazati ji je treba le pot, po kateri naj bi hodila, da bi se otrešla vseh privzgojenih napak in po kateri bi se mogla združiti s kmečko in delavsko mladino v močno in enotno skupnost.

Že naturalizem je trdil, da je človek produkt razmer, v katerih živi. Poglejmo si le človeka, ki ima za izhodišče ono, kar je drugemu cilj, ki ima one dobrine, za katere se revež bori prav do smrti, že ob svojem rojstvu. Tak meščanski otrok, ki je že z malega razvajen in pomehkužen, tava pozneje kot srednješolec in morda še kot akademik. Mesto da bi si postavil cilje višje kot so si jih postavili njegovi starši, živi le od dobrot, ki mu jih nudita skrbni oče in dobra mati. Tak mladenič ne pozna in niti ne občuti krute borbe. Življenje ga lagodno tira h plehkim zabavam in k pustim užitkom, ki jih najde po večini na plesu, na promenadi in v kinu.

Vendar pride tak človek v svojem razvoju do stopnje, ko spozna brezplodnost takega življenja, obenem pa tudi vidi, za koliko so ga njegovi tovariši prehiteli. Marsikomu se tedaj vzbudi močan vzgoh, ki ga žene k delu in ki mu nudi oporo za bodoče življenje, drugi v takem trenutku mrko resignira, odslej si ne išče več zabave, želi si le še — pozabe, tretji takega zloma v sebi niti ne doživi, trudi se le, da čim prej doštudira in da ga zveze spravijo v mastno službico, kjer mu je zagotovljena usoda tolstega, vsega spoštovanja vrednega meščana.

Ne bi hotel zaiti predaleč. S temi vrsticami sem želel le povedati, da je meščanska mladina sicer res obsojana vredna, da pa se da izboljšati s tem, da se ji prikaže brezplodnost in plehkost onega »plesnega življenja« ter da se spravi na pot resnega dela in pozitivnega ustvarjanja.

Veselilo bi me, da bi se oglašili tudi oni tovariši in tovarišice, ki imajo morda drugačno mnenje o meščanski mladini, tako da bi se videli v našem listu kot v zrcalu — z vsemi napakami, pa tudi z dobrimi lastnostmi. B. B.

L. M.: Nova reforma srednje šole

Zadnje čase so naša časopisja prinašala mnoge predloge srednješolskih profesorjev za reformo pouka na šolah. Vsi pa so se nanašali samo na tipe gimnazij, na pouk sam le v manjši meri. Konkretno se je tega dotaknil šele odlok, s katerim se vpelje v naše srednje šole obvezen pouk nemščine in italijanščine.

Pozdravili smo to reformo, ker je s tem dana srednješolcem možnost razgleda po svetu, vendar pa smo se začudili, kako da ni po novi uredbi predpisan kot obvezen noben slovanski jezik. Naš dijak se sedaj uči v osmih letih gimnazije lahko francoski, latinski, grški, nemški in italijanski jezik poleg slovenskega in srbohrvatskega, kolikor se ga v štirih letih nauči, ne obvlada pa nobenega slovanskega jezika, če se ga ne uči privatno, kar je pri tolikem številu obveznih jezikov skoraj popolnoma nemogoče. Pričakovali smo, da bo z novo uredbo vpeljan kot obvezen tudi ruski ali kak drugi jezik, saj smo čitali, da se uče ruščine sedaj po vsem svetu.

Upoštevati moramo pri tej želji, da je ruski jezik danes tisti, ki ga govori največ ljudi na svetu in po katerem so spoznali potrebo mnogi neslovanski narodi, ki se v prihodnosti želijo povezati s slo-

vanstvom. Poučevanje ruščine na naših srednjih šolah bi odprlo dijakom možnost čitanja velikih ruskih pisateljev v izvirniku, prav tako je od ruščine le majhen korak do ostalih slovanskih jezikov, predvsem bolgarščine in je z razmahom Rusije in utrditvijo prijateljskih stikov z Bolgari nastopila za vso inteligenco nujna potreba po spoznavanju slovanskih kultur in življenju slovanskih narodov.

Zdi se nam, da so ti razlogi dovolj močni, da bi naše prosvetne oblasti vpeljale obvezen pouk vsaj enega slovanskega jezika, ker bo s pomočjo tega možno spoznavanje tudi drugih slovanskih narodov in ker bo prav to spoznavanje utrdilo v posameznikih in v družbi slovansko zavest, ki nam je v današnjih resnih časih zelo potrebna. Zato se obračamo k merodajnim faktorjem, naj to vprašanje vzamejo v pretres in ga v kratkem ugodno rešijo.

**V SLOVANSTVU JE MOČ!
BODOČNOST JE SLOVANSKA!
ZDRAVE IDEJE SO VEČNE!**

Naloge moderne vzgoje

»Edina pot k napredku človečanstva je: razvijanje zavesti in moralnega čuta v narodu.«
(Tolstoj)

Razvijanje zavesti in moralnega čuta sta glavni nalogi sodobne, moderne vzgoje, katere glavni del dobi mladostnik v srednjih šolah. Gimnazije so torej oni kulturni zavodi, ki bi morali izpolniti ne le izobraževalno stran svojih dolžnosti, marveč predvsem paziti na pravo vzgojo svojih gojencev v dolgih osmih letih, ki nanje lahko odločilno vplivajo. Široki sloji bodoče inteligence, ki se v njih izobražujejo v dobi pubertete, torej v najvažnejših letih razvoja mladine, lahko najdejo v njih različen način vzgajanja; najsi bo to vzgajanje tako ali drugačno, njegov vpliv je odločilne važnosti za ves njen nadaljni duševni razvoj. Zato je najvažnejša naloga gimnazij, dati dijaku poleg znanja tudi široko, zdravo smer njegovemu duhovnemu izživljanju, ga navajati k plemenitemu in dobremu ter mu vcepiti čut odgovornosti in dolžnosti. Tako si zamišljamo naloge naših gimnazijskih zavodov, ki so v danih razmerah skoraj edini, ki bi lahko izpolnjevali zgoraj navedeno misel Tolstega.

Vendar so pri tem važna razna druga ovirajoča dejstva, ki se stavljajo na pot takemu načinu moderne vzgoje. Ogromnost srednješolskih zavodov in njih razredov sta nedvomno dve veliki oviri. Vse to je razumljivo in opravičljivo, da le glavna smer vzgoje odgovarja omenjenemu idealu. Razumljivo in opravičljivo pa ni, ako je smer te vzgoje drugačna, ako se ne ozira na svoje daljne in velike naloge, temveč se vtaplja v stvarih malenkostnega in osebnega značaja. Še danes v veliki meri velja, kar je nekoč napisal Cankar, da vzgajajo gimnazije le c. kr. uradnike, pa še tega ne, da vzgajajo le c. kr. pisalne stroje. Kje leži krivda za to?

Opazovanje in mnogi konkretni primeri so nas dovedli do spoznanja, da leži glavni del te krivde na precejšnjem delu tistih, katerim je poverjena vzgoja mladih duš, namreč na delu profesorjev. Mnogo je sicer takih, ki se svojih dolžnosti zavedajo, jih izpolnjujejo ter se vzgoji mladine posvetijo z vso požrtvovalnostjo in znanjem. Mnogo je tudi takih, ki svojih pedagoških dolžnosti ne morejo izpolniti. Slednjič

je mnogo takih, ki ne vzbujaajo v svojih gojencih ljubezni ali pa vsaj spoštovanja, jim ne razvijajo zavesti in moralnega čuta, temveč rodijo v njih odpor, sovraštvo in jim dajejo s tem svojim ravnanjem povsem drugo, zgrešeno smer osemletne srednješolske vzgoje. In ta tretja skupina profesorjev je odgovorna za to, da so postali naši srednješolski zavodi le potvorjena oblika svojih najvažnejših vzgojnih nalog.

Ni naš namen primerjati učne uspehe mladine v zvezi z znanstveno izobrazbo njihovih učiteljev, temveč hočemo popolnoma pošteno in brez mržnje opozoriti na nekaj hиб sedanje srednješolske vzgoje.

Moderni poedinec je daleč od tega, da bi bil homogene narave, ki nam edina lahko nudi možnost za uravnovešenost. Zaradi načina današnjega življenja vsebuje v veliko večji meri več osebnosti, kot pa samo eno. Te osebnosti si stojijo mnogokrat popolnoma nasproti in povzročajo v poedincu notranja trenja. Najvažnejša naloga moderne vzgoje, ki naj se naši razrvani dobi res prilagodi, naj bo v tem, da spozna v poedincu-dijaku ono osebnost, ki je najprikladnejša in najbolj sposobna voditi ga v pozitivni smeri. Tej osebnosti dati razmaha in jo gojiti, je glavna misel, ki naj v vzgojnih metodah najde svoje pravo mesto. Medtem, ko bi bilo potrebno v gimnaziji posvečati največ pozornosti baš tej strani profesorjevih nalog, moramo na žalost ugotoviti, da so metode, ki jih uporabljajo prej omenjena tretja skupina profesorjev vse drugačne, le pedagoške ne. Ne glede na to, da so pri njih psovke na dnevnem redu, so posebno ukori, izključitve in druga taka vzgojna sredstva zelo priljubljen način »razvijanja zavesti in moralnega čuta«, ki nastopijo povsod tam, kjer se pokaže izraz svobodne volje in neuklenjenega duha. Razumljivo je, da se v nekaterih primerih take kazni opravičljive in potrebne, vendar pa rodijo birokratsko, na podlagi zastarelih srednješolskih predpisov uporabljane, povsem druge učinke, ne glede na to, da je prepuščeno svobodni presoji profesorja (ki je lahko iz zgoraj navedene tretje skupine) ali je kazni potrebna in na mestu, ali ne. Zato se dijakom ne nudi možnost, da bi ona svoja stremljenja, ki so izven okvira srednješolskih predpisov razvili, jih poplemenitili in dognali do

tiste visoke stopnje, katero bi lahko v drugačnih razmerah dosegli. S sedanjim načinom vzgoje dosežemo ravno nasprotno. Mnogo teh stremljenj in misli v dijaku okrni, ali pa se jim mora celo upirati. Ker mu ni dovoljeno, da bi se svobodno razmahnil, jih mora v sebi udušiti in jih spraviti v oni del svoje duševnosti, ki v njem le podzavestno živi. Tu se pa s tem polagoma nakopičijo in tvorijo duševni balast, ki mladostno dušo obteži ter ji je v veliko škodo. Tako se zgodi, da se tlačeni, v vsakem oziru podrejeni duh mladostnika pri izstopu iz srednje šole ne zave, ter da dobimo generacije ljudi, ki so vzgojeni le, da ubogajo ter da se podredijo.

Tudi tovarštvo ne najde pri vsem tem svojega pravega mesta in baš nekateri dijaki se hočejo z ovadstvom prikupiti svojim profesorjem, včasih ne brez uspeha. Pri dolgotrajnih in mučnih preiskavah, ki sledijo raznim prestopkom, so mnogokrat vidne na dijakih živčne posledice. Prestopek pa nastane takoj, čim se dijak, pa naj si bo tudi osmošolec pregreši proti pravilom, ki veljajo že za prvošolca.

Ne moremo o tem obširneje razpravljati. Skrajni čas je, da se prizadeti profesorji vendar enkrat zavejo svoje prave vloge in da spoznajo, da strahovanje dijakov še ne pomeni njihove vzgoje. Take metode rode nasprotno: mesto zavesti rode potuhnjenost, mesto moralnega čuta kljubovalnost, denuncijantstvo in podrejene duhovne slabice. To niso le brezpomembni primeri, to je težka napaka v vzgoji srednješolskih dijakov, ki nam ustvarja tudi tu tolikokrat imenovane hlapce. Poleta je treba dati mladini, ne pa v njej zatirati svobodno misel. »Človek je to, kar vzgoja naredi iz njega«, je rekel Rousseau. In velik del te vzgoje dobi mladina v gimnaziji. Zato naj se vendar že enkrat pregledajo naša vzgojevalna sredstva.

zič

Vesti iz zavodov

Pričelo se je novo šolsko leto in z njim novo delo za dijakinje in dijake. Pred nami je zopet leto študija, ki smo ga dolžni sebi in skupnosti. Prvega, ki je zaprt med šolske zidove in domače sobe, smo se že navadili, drugega pa večina izmed nas mogoče niti ne pozna. Skupnosti je dolžan vsak študent, ki namerava postati nekoč njen polnopraven član, da se izobražuje tudi v stvarih, ki mogoče z njegovim šolskim delom niso v nikaki zvezi, ki pa so nujno potrebne za njegov vstop v življenje.

Že v svojih srednješolskih letih mora vsak napreden dijak, ki se zaveda svojih dolžnosti do družbe, spoznati družbo in struje, ki družbo vodijo. Zato so tudi slovenski srednješolci že pred svetovno vojno spoznali potrebo po svoji lastni organizaciji in dobili so jo. Revolucionarni študentje so si ustanovili »Preporod«, ki jih je združeval in usmerjal njihovo duhovno življenje skozi več let. Ko pa je bil pred par leti »Preporod« razpuščen, si je napredna mladina prizadevala ustvariti novo društvo, kar se ji je posrečilo. Pod okriljem Strelske družine si je ustanovila mladinski odsek, ki že četrto leto združuje vse nacionalne srednješolce.

Zastavila si je ta mladina svoj program, ki ga ves čas dosledno izvajajo. Spoznala je, da je mogoče sožitje narodov le na podlagi demokratične ureditve, zato to ves čas od ustanovitve zagovarja, bori pa se proti komunističnim strujam, ki jih je spoznala kot ekstreme, jih kot take obsodila in zavrgla, ker so škodljive organskemu razvoju naroda. Zato se je ta organizacija demokratične mladine postavila tudi na srednjih šolah proti vplivu teh dveh

Nadaljevanje na 7. strani

Prispevki mladih

Borut:

Mati in dekle

Tudi letos sem praznoval dekletov rojstni dan. Seveda, prejšnja leta je bilo drugače. Takrat sem stopil k njej, se zazrl v njene oči, jo pobožal po svetlih laseh, poljubil na čelo, ji stisnil roko in ji ponudil listič s pesmico, v kateri sem opeval dva otroka, ki ju nosi val mladosti daleč na široko morje; cvetoče gaje, v katerih sva prebivala v omamnih urah, pisal o poljubih zefira, ki tolaži zle rane, sploh o razkošju neumrljive ljubezni. Letos pa se je ljubavno sožitje pretrgalo. Njena ljubezen se je izpremenila v milni mehurček in ta se je razblinil v zračnem vrtincu. Ni me hotela več priznavati za gospodarja, jaz pa sem bil še vedno suženj njenih oči, bolj sinjih, kakor samo morje.

Napisal sem torej spet pesem. Polno hrepenenja po izgubljeni sreči je bilo v njej. Pod te vzdihne sem narisal žensko, ki si zakriva obraz in se ne zgane ob mojih solzah. Rizbo s pesmijo, ki sem jo hotel naslednjega dne poslati svoji oboževanki z diamantnim srcem, sem položil pod steklo in odšel.

Pozno ponoči sem se vrnil domov. Stanovanje je bilo še vedno razsvetljeno. Ko sem odprl sobna vrata, je stopila predme mati. Prvi hip se mi je nagubalo čelo, saj nisem mogel dometi ta prizor. Materine oči so bile solzne, roke so ji trepetale. »To je zame, kaj?« je zadržala. Pogledal sem za njeno roko, ki je kazala pesem, moji nesojeni ljubezni namenjeno. Za spoznanje sem razprl oči in povsili glavo. Usta so se osušila, v prsih je razbijalo kladivo. Kot bliski so se podile misli. Že več let se nisva razumela in ravno prej sva bila še tujca. Oba brezmejno trmasta in vladeželjna. Pa sva se trla, kremen ob kremen, a iskre, ki so odletavale na vse strani, so ogrožale naš dom. Kaj lahko bi se vnel in dvomim, če bi našli vodo, ki bi pogasila ta požar. In sedaj: ta obraz, zroč v mojega in oni, obrnjen proč.

Dvignil sem glavo in tiho dejal: »Da, draga moja, tebi so namenjene te besede. Bodiva spet mati in sin!« Naglo sem odšel iz sobe in skoraj trčil v nasproti prihajajočega očeta. Ta je ves radosten vzkliknil: »No, vidiš, saj gre. Vsakdo izmed vaju bo malo popustil, malo dodal, pa bosta napolnila naš dom s toploto. Upam pa«, je še dodal, »da me ne boš izpodrinil pri njej.« Nasmehnil sem se dobremu človeku in hipoma se mi je zazdelo, da je še otrok.

Lepo je bilo tiste dni. Imel sem mater in z njo dom. Le v prsih me je nekaj stiskalo. Bolj in bolj. To je bila laž, svetla laž.

Ah, mati, odpusti mi. Zdaj živiš daleč odtod, v samotni, po kateri si hrepenela vse življenje. V sanjskem svetu si, nemotena v svojih zamotanih dejanjih. Kdo ve, če boš spoznala kdaj, da si kljub vsemu preveč cenila sina?

In ti dekle, ki sem te materi na ljubo zatajil, oprosti mi. Res je, mati je le ena, a tudi ti si ena. Odšla si tja daleč, odkoder je težko nazaj. V očeh ti valovi morje. Dan za dnem se v njem potapljajo lahkomišelnosti občudovalci tvojega telesa. Kot sence te spremljajo na potih, ki jih izbere tvoja noga. Morda te bodo zagnile, v temo izvabile.

Naj bo kakor koli: ko bo morje mirno, sence tihe v kotih, ti bom povedal tole zgodbo. Dobro vem: stisnila boš mojo roko in dejala: »Kako si dober!«

—es

O daj, razkrij obraz!

*Ko v beli vazi šopek rož
mameča v širni svet dehtiš.
V prelepih sončnih dneh
se čuje razigrani smeh,
a včasih v srcu grenko zaskeli.
Takrat brez solz v samotni plakaš:
boli, boli!*

*Ko tujci v dušo ti zastrto zro,
v srce med nebom in zemljo,
pa pred menoj razgaljena ležiš,
z rokami si zakrivaš lice
in hladna, nema čakaš...*

*O, daj, razkrij obraz,
in ko se luč čez njega bo razlila,
poglej me s sinjimi očmi,
objemi z belimi dlanmi,
prokletstva snemi mi okove,
okuj nesrečnika me v nove,
ki jih ljubezen bo zvarila!*

*O daj, odkrij obraz,
ovij me z mehkiimi rokami,
pa bom obsul te z vročimi solzami.
In vsa se v biserih boš lesketala,
mi v noči k soncu pot kazala.*

O daj, razkrij obraz!

Ljenko Igorov:

Kočica ob gozdu

Ob topli peči sem sedel. Plamen je plapolal tako prijetno, da bi razpoložil tudi najbesnejšega človeka. Zunaj je naletaval sneg; jaz pa sem sanjari. O kočici v našem gozdu, ki ga je prav majhna krpa. Ampak tista krpa bo nekoč moja, in oče mi pravi, da moram stremeti vedno zatem, da bom kupil še kako krpo, in potem, ko bosta dve krpi skupaj, bo že nekaj.

Pritisnil sem se k topli peči in sanjari o kočici v gozdu. Trikrat štiri korake bo velika. Dvojne stene obžagancev, vmes pa žaganje in oblanice, da bo pozimi toplo. Eno samo okno, nizko in ozko, in nizka in ozka tudi vrata. Vse štiri stene bodo obložene z drvimi. Za zimo. Znotraj pa na levi ilovnato ognjišče, pri oknu miza z dvema stoličkoma in zadaj dve postelji: druga nad drugo. Na posteljah blazini, natlačeni s koruznimi slačkami. In snežnobeke rjuhe in vzglavja. Na vrhu tople odeje. Ob posteljah pa še bela zastorčka. Veliko razkošje v majhni kočici sredi gozda! Stene bodo obite s papirjem pomarančne barve in na njih se bodo pasle srne na livadi.

No, in končno: O Božiču bova prišla s Srébrno smučat. Čaja si bova kuhala in zabeljenih žgancev. In drva bova nalagala, da nama bo toplo, ko bo zunaj vlekla burja, da bodo stene včasih zaječale. Zjutraj že zarana pa si bova nataknila smuči in se spustila niz Ženček, potem se bova vzbela na Sekirico. Zavriskal bom, — pa slabo mi gre to iz grla, rajši bom zatulil, — da bo odjeknilo po Gorenjem in Dolenjem Logcu. Nato se bova spustila zopet s Sekirice; pa ta je strma in gotovo se bova štirikrat-petkrat okopala v jutranjih srebrnih kristalih. Nič za to, še bolj razpoložena bova. Ko se bo zmračilo, se bova vrnila skozi Dolenji Logec po cesti čez Martinov hrib domov, v kočico sredi gozda. Na pragu si bova osnažila

smučke in čevlje, prižgala petrolejko in zapahnila zunanja, nato še notranja vrata. Naložila bova drva, se sezula in oblekla v spalne hlače. Nato bova pristavila za čaj. Vroč, z rumom in sladk. Takšen, kot ga naša mama le redko skuha.

Potem bom sedel tesno k Srébrni in jo objel okoli pasu. Ona bo sklonila glavo na mojo ramo, jaz pa jo bom pobožal. Nato bova zatisnila oči in se poljubila. Tako prižeta drug k drugemu bova sedela, si gledala v oči in se poljubovala, dokler se ne bo polegel plamenček v ognjišču. Še enkrat jo bom pogledal, stisnil k sebi in poljubil. Voščila si bova lahko noč in legla. Srébrna v pritličje, jaz v prvo nadstropje. Zunaj bo tulila burja, da bodo stene ječale, nama pa bo toplo pod odejami. Počasi nama bodo zlezle oči skupaj, zaspala bova.

Minila je zima, prešla krasna pomlad, in poletje se je že nagibalo k jeseni. Jaz sem še vedno sanjari o kočici v gozdu, v gozdu, ki bo nekoč moj, čisto moj.

Odpeljal sem se v Logec. Zbral sem tovariše; ko smo bili še majhni, smo se šli vojake. Pet nas je bilo sedaj. Utaborili smo se v gozdu. Odjeknile so sekire, kladiva in žage, mi pa smo se znojili in veselili. V dveh tednih smo postavili kočico. Točno tako, o kakršni sem sanjari skoraj leto dni.

Tisti Božič sva smučala oba; Srébrna je odšla z nekim medicincem na Malo planino, jaz pa sem se odpeljal na sv. večer v Logec.

Po polnočnici smo si nataknila smuči in oddrsali čez Martinov hrib v gozd. Pet nas je bilo, in želeli smo si vročega in sladkega čaja z rumom. Že nas je objel gozd, tudi na jaso smo že prispeli, kočice pa nismo našli. Da smo zgrešili? Ne, nešteto krat sem prehodil to pot, vsako ped sem poznal. V tistem smo začutili dim; takoj smo uganili. Zlobna roka je uničila to, kar je zgradilo deset rok v potu in veselju. Oddrsali smo v vas.

Od takrat nisem več sanjari o kočici v gozdu. Pa tudi zakaj? Pogorela je, kakor moja ljubezen: ko sem se najmanj nadejal.

Mogoče pa bom še kdaj sanjari o kakšni Srébrni. In takrat bo stala zopet kočica v gozdu.

Koljo:

Izpovedi

EMOCIJA

V meni teče reka. Teče po skaloviti dolini in se zvija čez skale, skozi predore. Buči reka, buči. Pene brizgajo iz nje in škrope skale in strme stene.

Med stene sonce nikdar ne posije. Tako visoke so — reka pa teče med njimi in buči in išče svobode. Reka je zelene barve, v njej plavajo odtrgana debela, korenine, še vse polne soka so in ranjene do krvi.

Nenadoma pa stene izginejo in pred reko je ogromen prepad, ki ga ni konca. Valovi se dvignejo in se zapode v zrak, v eter. Slap lije, se razširja, sili narazen, hoče, hoče, hoče...

Voda se premetava, šumi zrak, šumi voda; dajte mi prostora, mnogo prostora, da bom živel, ker me bo voda raznesla. Srce mi bo odnesla na kraj sveta.

TO SEM BIL JAZ

Nekje v gorah, v tihi dolini je cvetel lep grm. Košatil se je in dehtel in na njegovih rdečih

cvetih so posedali metulji, majhni metuljčki in nabirali med. Bili so modri in rdeči in rumeni in biserni. Mnogo jih je bilo. Tako ljubki so bili in nagajivi in letali so po cvetih in se opajali. Čez mnogo ur so vsi pijani odletavali in se v lepih krogih, v radostnih krogih opotekali soncu v naročje.

Grm je neprenehoma šelestel, vedno ga je zibal veter. Pa ga ni zibal, mislim, da ne, le listi so trepetali, da se je čulo naokoli kot nežna, vabljava, boječa pesem iz zemlje. Ne iz rjave zemlje, iz zelene, iz opojne, sočne in sončne.

Tudi pod grmom je bilo živlejše. Ali so vijolice tako duhtele? Najbrž, vendar so tudi druge cvetke božale dušo grma, njegovo moči polno steblo, ki se mu je vino pretakalo po vejah. Zato je vršiček tako kipeč in so listi tako šumeli, zato so metuljčki tako pijani odhajali od njega, zato so cvetke tako strasno dehtele, zato je bilo vse tako lepo v tej dolinici, zato je tudi grčasti drvar poklestil šumeči grm in mu poruval korenine.

Opojnega, kipečega vina pa v njih ni več dobil.

HREPENENJE

Dolga, dolga cesta teče v zeleni hrib. Ob cesti so zeleni travniki in vijugaste vodice, le cesta je ravna, ravna, tako ravna in prostrana kot hrepenenje.

Spodaj je široka, proti vrhu pa se oži in je na hribu samo še točka, ki se pne v nebo. Moja misel hiti po tej cesti navzgor in je ne ustavijo lepi potoki; v ono točko bi rada prišla. Ampak cesta je dolga, neizmerno dolga.

Moje želje plavajo nad njo. To so tiste modre meglice vrh hriba in zaradi teh meglic je točka, konec ceste tako bajno daleč.

Skozi modre meglice jezdi na vrancu junak. Kot blisk hiti proti vrhu, sulico ima v rokah in šlem se mu srebrno svetli. Malo ga še vidim, na koncu je že. Ustavil se je, okrog sebe gleda, čudi se, gotovo je vesel.

Toda — junak zaplaka, roki stegne naprej v nedogled in zadnja zvezdica mu mežika v žalostno lice.

In še več — točka vrh ceste je izginila, nastala je ploskev, prostor je nastal in zadnja zvezdica je njegov konec. A junak nima kril, nima niti Pegaza. Junak, junak, kaj si padel v prepad?...

Res, izginil je, le zadnja zvezdica še vedno gleda v temni svet.

Zvezde ljubezni

TANGO

Po strmi poti navkreber se vzpenja starec. Pot je vijugasta in hrib je popolnoma gol. Sonce zahaja in rdeči starca, ki ga gledam od vznožja hriba. Okoli in okoli hriba so gozdovi, zeleni smrekovi gozdovi, ki prijetno diše.

Starec je na pol poti do vrha.

Temni gozdovi se majejo in nebo se sklanja nad nje, kot da bi jih hotelo podojiti. Potem bi zrasli visoko, visoko.

Starec je prišel že više.

Za gozdovi so svetle planjave, ki jih skoraj ne doseže oko in ki ugašajo v soncu, v zahajajočem soncu.

Gledam starca, ki se muči navkreber in pravim Mileni, ki je z menoj: »Milena, tam je starec.«

Nebo temni, gozdovi se višajo, planjava ugaša. Starec si odpočiva, ker je utrujen.

V gozdovih nekaj govori in svežost izvirčkov kipi iz smrek.

Starec vstane, pot mu kaplje s čela, poizkusi hoditi. V obraz postane rdeč in bel, težko za-

B. Borštnik:

Poznaš li jesen?

*Poznaš li, oj ljubica, tisto jesen,
jesen, ki nam smrt oznanjuje,
ko sonca ni več in njen dih je strupen,
vetrove nam mrzle prihruje?*

*Poznaš jo, predobro poznaš to jesen,
poznaš jo od sebe in mene
in veš, da ni dolgo, kar rob sem bil njen,
brez sreče in nad zaželjene.*

*Poznava oba jo! a letos je ni:
glej, sonce prijazno se smeje,
lepot tisočero jo letos krasi
in veter leden še ne veje.*

*Mar misliš, da pride kedaj še jesen,
jesen, ki nam smrt oznanjuje,
ko mraz nad pokrajino leže strupen?
Oj ljubica, v srcu mi vedno je huje!*

Bil sem tam

*Danes sem bil tam:
vse kot prej!
Sredi gozdnih vej
in rumenih trt,
vzpenjajo zidovi se cerkveni
in kipe v nebo.
Listi so kot prt:
vanje vtkala je jesen zlato, srebro,
tisočero barv z mojstrsko roko,
pregrnila z njimi zemski vrt.*

*Bil sem tam...
Sedel sem, kjer sedela sva nekoč,
pozno v noč,
ko v poljub sta vroč
srce vtrepotali
in objeli nama duši se, zaverovali...*

sope in zakrili z rokami. — Starec ne more naprej. Starec je omagal.

Sonce se pa začudi. In jaz se čudim in Milena se čudi.

Ampak jaz pravim: »Milena, ta starec je kot moja ljubez.«

KORAČNICA

Dobil sem poziv. Vpoklicali so me. V štiriindvajsetih urah moram biti nekje daleč na meji.

Hitro, hitro, skupaj vse stvari, da ne zamudim. Malo mi je hudo po dnevih, ki sem jih prebil z Mileno. Pa nič ne de!

Po cesti skoraj tečem. Vlak bo kmalu odpeljal. Iz onega okna mi vrže Milena nagelj rdeč. Nagelj rdeč za spomin. Milena joče, jaz ne. Saj mi ni hudo. Zbogom, Milena, najbrž za vedno.

Vesel sem. Trdo stopim na vlak, dim iz črnega stroja in vlak pravi tak-tak, tak-tak...

Še pogledam na mesto. Belo je, le gimnazija je siva. Ni mi žal.

Saj sem trd, saj ne jokam, saj sem celo vesel, le Mileni je hudo. Saj sem vojak.

Jaz, vojak? Ki jih imam komaj osemnajst?! Pa mi je le hudo.

FOX

Smuči šviste po snežnem toboganu iz vrha v dolino. Malo se udara, skorja poka, nekaj rezkega mi piha od lopatic do ušes.

»Haha«, se smeje Milena. Nekoliko je zaostala za menoj. Hitreje, hitreje, da me počasnost ne zvrne.

»Stoj, stoj!« vpije Milena, jaz pa je ne slišim. Sedaj se mi je palica zapletla v grmovje. Rukne me nazaj in komaj vzdržim ravnotežje. Vlečem in vlečem, da osvobodim palico. Milena me je prehitela. »Hihi, ali si zadaj?«

To me pa res jezi! Pustim palico in hajdi — džk za njo. Lovim jo in lovim. Še malo, čisto malo.

Milena zakriči: »Jo, jama!« Izginila je pred menoj. Samo to pomislim in se mi vdere nekam doli.

V mehkem sem, čudno! Mehki sneg me skoraj duši in mi leze v oči, v ušesa, v usta. Pa se kopljem iz snega. Hočem se dvigniti in znova padem v stran.

Sedaj ni snega, ni mokro, ni mrzlo, ni neprijetno. Pozabiva na to in gorkota šine v naju. Ustnice se poiščejo in triumfirajo nad snegom. Lepo je. Potem pa vstaneva.

ŠE VEDNO TE LJUBIM

Na črni mizi je rdeč prt in na prtju okrogla steklena vaza. Rdeče in bele marjetice so v njej.

Imajo mežikajoča očesca, na vse strani lezejo, njih drobna stebelca objemajo pol sveta. Če se jih dotaknem, vztrepetajo in me žalostno pogledajo. Tako žalostno me gledajo in na vsaki je en cvetni list obrnjen navzdol.

Jaz pa se dotaknem prve marjetice, ki je rdeča in jo zlomim, dotaknem se druge in jo zlomim in tudi tiste bele se dotaknem in jo zlomim. Pri nekaterih mi je hudo, pri drugih si ne vem pomagati.

Za vsako marjetico mi kane solza iz oči. Iz oči v marjetico.

Marjetice že venejo...

Le ene marjetice se ne dotaknem. Dva cveta ima, rdeč in bel. Čisto na ono stran se je že nagnila, jaz pa jo gledam in je ne vidim, jaz pa ji govorim, a ona se nagiba še bolj proč in če se ji nasmehnem, se ji cvet zapre.

KULMINACIJA STRASTI

Ko ležim vrh prepada...

Z eno roko se že oprijemljem trave na grebenu. Ostra trava je, v dlan me reže in mi polzi med rokami. Drugo roko, ki se mi primika kot hobotnica z nešteti lovskimi, iztezam v neznanost. Noge so krčevito napete, čutim, kako vibrirajo mišice.

Vendar ne mislim na to, sploh na nič ne mislim. Iz prepada me vabijo sladki zvoki, ne vem česa — ali je besen jazz, ali je pogrebni marš. — To mi utruja možgane. Zavedam se, da če možgani popuste, zletim v prepad.

Od napora sem se ugriznil v ustnico. Po napeti koži mi zacurlja kri, in ta organska toplota, ki jo čutim z vso silo, z vso močjo, mi vzame moč. Pred očmi se mi zasuka — ali se mi vrti v glavi? — postanem top in mrtev in sonce se kot s stisnjenimi ustnicami vsesava v moj stas.

MISEL NA TEBE

Nočno nebo je kot misel na tebe, zvezdica...

Jasno nebo v očeh ti več ne žari, žarki so pospali, ne sijejo mi več. Misel na tebe je pa kot nočno nebo. V mehkem morju se kopljejo zvezdice, ki jih doseči ni moč. Saj jaz sem na zemlji in ne ob tebi.

Ne, pa to ni misel na tebe, zvezdica...

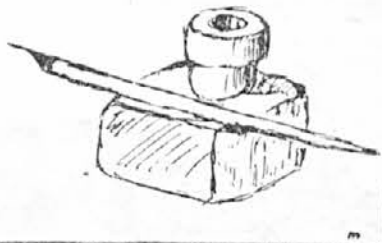
To je koprena iz črne svile, malo vidim skozi njo — le obrise. Zato izgleda vse tako sladko in otožno. Mogoče še lepše kot prej. Mogoče. Tako si pravim, pa vem, da si lažem, zvezdica.

Tudi koprena iz črne svile ni nikaka misel na tebe, sploh ne, zvezdica.

Da, sedaj vem, misel na tebe je teman oblak sredi prejasnega neba.

Oh, zvezdica...

Kulturni zapiski

Premiera ruskega filma!

Kino Matica je začel svojo novo sezijo s premiero ruskega filma »Peter Veliki«. Deset dni je neprenehoma teklen film v stalno polni dvorani. Film je očitno zelo ugajal. Vsebinska filma je točno zgodovinska, podana zelo naturalistično, z izrazito tendenco pokazati v Petru Velikem prvega reformatorja ter prvega ruskega revolucionarja. Dejanje filma se začne z ruskim porazom pri Narvi l. 1700. Car Peter Veliki tedaj ni obupal, ampak je dejal svojemu adjutantu Heks. Menjšikovu, tako značilne besede: »Če bi sedaj zagledal kralja Karla, bi ga objel in poljubil, da, celo zahvalil bi se mu, da nas je porazil, kajti naučil nas je marsičesa.« L. 1704. se je car Peter drugič srečal s Karlom in ga pri Narvi porazil. Prodiral je naprej, dokler ni osvojil Baltika. Ob reki Nevi je ustanovil mesto, ki je dobilo po njem ime Peterburg (Petrograd). Te svoje uspehe je dosegel z železno voljo, včasih celo z brutalnostjo, ker je hotel iz Rusov napraviti civiliziran evropski narod. Sam se je šel učiti tesarstva na Holandsko in tja je pošiljal tudi mladino; izobraževal je vsestransko svoj narod, gradil tvornice, ceste, mesta ter pospeševal trgovino. V svoji rodbini Peter ni bil srečen. Prestolonaslednik Aleksej je bil slaboumen verski fanatik ter je z nezadovoljnimi bojarji pripravljali zaroto. Na veliki zabavi, prirejeni v čast novemu mestu Peterburgu in guvernerju Menjšikovu, se je Peter zaljubil v Katarino, Menjšikovo gospodinjico. Pri zavzetju Narve si je to lepo in inteligentno dekle pridobil Menjšikov, sedaj pa jo je moral prepustiti carju. Neva je ta večer preplavila mesto. Peter se je pri junaškem reševanju utopljenec prehladil in bi bil umrl, da ga ni rešila njegova močna narava in požrtvovalna skrb Katarine. S tem, da je ozdravil, je nepričakovano preprečil sinove namene in ko je spoznal, da Aleksej ne bo nadaljeval njegovega dela, se je odločil da ga zapre v samostan. Toda Katarina mu rodi

sina naslednika. Aleksej zbeži v strahu čez mejo. Peter pa se je ob svojem sinku pomladil in srečen vladal Rusiji. — Film je že po svoji vsebini zahteval odlične režije in prvovrstnih igralcev. Oboje nam je nudil ta film, zlasti pa ono globoko rusko igro, ki jo tako pogrešamo pri drugih inozemskih filmih. Da ni dejanje vedno na svoji višini je mogoče vzrok v temu, da je prevelik poudarek na glavni osebi. Zato pa je ta res odlično, prav hudožestveno podana. Tudi ostali igralci so vsi enako umetniško izvrstni v svojih vlogah (Menjšikov, Aleksej, Katarina itd.) Tudi tehnična stran filma je dobra, če se le

spomnimo na prizore ob poplavi Neve. — Dolgo smo pričakovali, da bi videli spet kak ruski film. Po obnovitvi diplomatskih odnosov sta se obe naši državi sporazumeli tudi glede uvoza filmov. Zato smemo že v kratkem pričakovati novih ruskih filmov. Kajti že kakovost prejšnjih ruskih filmov, prav dobro znana umetniška višina ruskih igralcev, bogata izbira globokih ruskih romanov ter rastoča ruska filmska produkcija sta nam sigurno jamstvo za odlično kakovost prihodnjih ruskih filmov. In ker Ljubljana hoče res igre v filmih in ker rada posluša ruski jezik, si brez dvoma tudi želi ogledati še kak nov ruski film.

O. T-ova

Nacionalni amaterski turnir

Tudi letošnji 17. nacionalni amaterski turnir v Celju je prinesel zmago mladine. Osemnajstletni Berner, ruski emigrant iz Beograda se je za še mlajšim Gligorićem, lanskim zmagovalcem iz Zagreba uvrstil med jugoslovansko šahovsko elito. V naš šah vdira nova generacija, kot povsod, a kar preseneča, ni samo to; da je čudovito mlada, ampak še bolj, da je že neverjetno zrela. To navadno ni združeno; nekoč so morda celo mislili, da sploh ni združljivo. To je odraz našega realnega časa, dobe tehnike, bojev, — socialnih, gospodarskih in političnih, nastajanje novega družabnega reda, iskanja novih idealov in vrednot. Enako se ta šahovska mladina ne predaja več iluzijam in romantiki, marveč trezno računa z dejstvi, igra jasno in preračunano. Če jo nasprotnik napade, se hladnokrvno brani, če se nasprotnik slabi ali okleva, ga neusmiljeno podre. Kakor okolnosti zahtevajo, se giblje v mejah gotovosti, v območju preudarne podjetnosti. Izvrstna teoretična priprava in obširno poznavanje mojstrskih partij ji delo samo olajša. Šah tej mladini ni več vzvišena metafizika, ne lepa umetnost, še manj zagonetna magija, temveč zelo resna bitka motoriziranih oddelkov, ki ji je dovršena tehnika ideal. Ni pa zato ta mladina brez nadarjenosti, brez ambicij, brez idealizma svoje vrste, saj šahira. In šahirati pomeni ustvarjati novo življenje, boljši red po svojih zamislih. Zanimivo bi bilo vzporediti za marsikoga paradokso dejstvo, da ruska šahovska mladina kakor sploh vsi njihovi mlajši mojstri izraža mnogo večji polet, drznost, celo novo romantiko, ker ima pred seboj jasnejše zarisane življenjske cilje in živi zato v manjši negotovosti. Na bližnjem šampionatu se bo razvila zanimiva bitka različnih miselnosti in gledanj na šah.

Tudi drugi zmagovalci, mladi Ljubljanci Šiška je iz te vrste, a veruje še preveč v tuje nauke. Vse pa kaže, da se osamosvaja, da postaja kritičnejši. Na tretjem in četrtem mestu sta dva iz zrejšega, izkušenejšega, a manj stvarnega, pa tem bolj z vsesplošno problemati-

ko obremenjenega rodu. Šorli in Šubašić sta po svojem globokem spoznavanju šahovskih dogajanj in široke koncepcije že nekaj časa najresnejša kandidata za mojstra. Trdnejša fizična kondicija in, kar se čudno sliši, boljša bojna taktika pa sta odločili turnir v korist mlajših. Jerman — kot peti nagradnik — je nadarjen, a površen in se bo moral za najvišje aspiracije še umiriti, dograditi. Za Gottlieba in Šmigovca je delitev šeste do sedme nagrade lep uspeh. Posebno novinec Celjan Šmigovec je igral podjetno, pa tudi srčno. Beograjec Pavlovič se je z dobrim koncem komaj rešil večjega razočaranja. Mareku je domači teren preslabo nadomestil pomanjkanje vsake predpriprave, sicer bi ga gotovo višje videli. Tudi mladi Mlinar — letošnji prvak LŠK, seveda v nekoliko slabši konkurenci — bi lahko bil med boljšimi nagradniki. Igral pa je premehko in kar je glavno, premalo samozavestno. Poleg Šmigovca je rešil čast kombinatorikov temperamentni Mariborčan, v ostalem Ličan, Mišura. Od ostalih, ki so skoraj vsi nekoliko slabši, a često zelo trdi igralci, bi omenili še beograjskega novinarja Medana, gotovo najbolj razočaranega udeleženca, saj se petnajsto mesto prav nič ne sklada z drugim mestom v BŠK. Tu gre na račun zanesljivejša, nestalne, pa duhovite nature. Pri marsikaterem igralcu je treba upoštevati tudi to, da imajo turnirji z vsakodnevnimi koli drugačne zahteve kot klubski turnirji z običajnimi dvema kolima tedensko.

Celjski turnir je popolnoma uspel v šahovskem, propagandnem kot organizacijskem pogledu. Udeleženci bodo odnesli s seboj najlepše spomine in vtiske z naše krasne štajerske dežele, posebno ko so še doživeli tri lepe avtobusne izlete v Dobrno, Rogaško Slatino in Logarsko dolino. Turnirji tudi zelo koristijo medsebojnemu spoznavanju.

Samo eno napako je pokazal turnir, kot že marsikateri. V kvalitetnem oziru je JŠ savezu ni posrečila najboljša izbira udeležencev in njih število ni bilo prav nič potrebno zvišati na osemnajst. Po bližnji reorganizaciji našega šaha se to najbrž ne bo več ponavljalo.

Tehnični rezultati: 1. Berner 14, 2. Šiška 13, 3. Šubašić 12 in pol, 4. Šorli 11 in pol, 5. Jerman 10 in pol, 6.—7. Gottlieb in Šmigovec po 10, 8. Pavlovič 9 in pol, 9. Marek 9 točk. Ostali so ostali brez nagrad, pač pa so si Mlinar, Mišura in Medan razdelili še posebno nagrado za najboljši uspeh proti nagrajencem.

A. Preinfalk

Nadaljevanje s 4. strani

ekstremnih struj, prav tako pa tudi proti reakcionarnim strujam, ki zavirajo napredek.

Ta mladina je spoznala, da je možen najboljši razvoj in tudi obstoj Slovencev le v skupni državi s vseh Slovinci.

Mladinski odsek Streleske družine pa se tudi ves čas zaveda, da mora svojemu članstvu za izvedbo tega programa nuditi izobrazbo in zato prireja predavanja, na katerih predavajo odlični predavatelji gostje, pa tudi člani sami. Ker hoče postati MOSD središčna organizacija vseh nacionalnih srednješolcev, če ne že po vsej Sloveniji, pa vsaj v Ljubljani, zato vabi v svoj krog, na sodelovanje v delu vsakega zavednega nacionalnega srednješolca, vsak nacionalist pa je dolžan, da društvo podpira in v njem sodeluje.

Med novim šolskim letom naj bo vsaka gimnazija polnoštevilno zastopana v svojem dijaškem društvu!

**Voljaši, širite
svoj list!**

Letala v sodobni vojni

Če prebiramo poročila vojnih taborov o akcijah v sedanji vojni, ugotovimo, da ima letalstvo prvenstveno vlogo pri vseh operacijah na kopnem kakor tudi na morju. Šele pred štirimi desetletji so bili s prvimi uspešnimi poizkusi v letenju postavljeni temelji letalski tehniki, ki je v tako kratkem razdobju dosegla neverjeten podvig in napredek. In kakšno je bilo stremeljenje človeka pri gradnji jeklenih ptic? Ne samo dati svetu najhitrejši in najudobnejše prometno sredstvo, ki ne pozna nobenih zemeljskih zaprek, ampak predvsem ustvariti silno in učinkovito orožje, ki bo povsod sejalo samo razdejanje in smrt. Komaj se je človek kot ptica dvignil v zračne višave, že se je izpremenil v krvoločno zver.

Prve poizkuse z letali v vojni so delali Italijani, ko so se proti Turkom borili za Libijo. Uspehi so bili presenetljivi. Turki proti zračnemu sovražniku niso imeli nobenega sredstva in so vojno izgubili. V moralnem oziru pa so letala vprav porazno vplivala na nasprotnika.

Med svetovno vojno se je vojno letalstvo močno razvilo in se po nalogah, ki jih je vršilo, tudi že diferenciralo. Razvili so se predvsem trije tipi letala in sicer: izvidniško, lovsko in bombno letalo. Z razvojem teh vrst pa se je razvila tudi njihova oborožitev, v prvi vrsti strojnica. Tako je dobilo lovsko letalo svoj sinhroniziran mitraljez, bombno pa več strojnic, ki s svojim ognjem obvladujejo ves prostor okrog njega. Dandanes je oborožitev letal precej večja. Lovci so oboroženi s 4 do 8 strojnimi, poleg tega pa še s topom, katerega prednost je, da se napad izvrši lahko že iz daljave zaradi večje probojne sile topniških izstrelkov, obenem pa je napadalni lovec manj izpostavljen obrambnemu ognju bombnikov. Izvidniško letalo je v sedanji vojni nadomestil lahki bombnik, ki se zaradi večje gibčnosti lažje ubrani napada sovražnih lovcev. Težki večmotorni bombarderji, s katerimi razpolagajo zlasti Združene države Severne Amerike, prihajajo v poštev le pri napadu na velike razdalje, kajti s svojim velikim akcijskim radijem, močno oborožitvijo in težkim tovorom bomb lahko podvzamejo uspešne akcije celo preko oceanov.

Kakšno vlogo imajo letala v sedanji vojni? Izkušnje so pokazale, da računa lahko na vojno aktivnost samo tista država, ki ne samo obvladuje popolnoma svoje nebo, ampak gospodari tudi na nebu svojega nasprotnika. Dovolj zgovoren dokaz za to sta nemško-poljska vojna in pa nemška ofenziva na zapadnem bojišču. Prav tako so tudi pri zasedbi Norveške vršila napadalno in varnostno službo letala, poleg tega pa so transportni aeroplani prevažali okupacijske čete. Zavezniška mornarica, v katero so stavili vse nade, je morala prepustiti prvo mesto letalstvu.

Kakor hitro torej dosežejo letala ene vojne stranke premoč na nebu nasprotne, je s tem že nakazan njen vojni uspeh.

Ob izbruhu sovražnosti med dvema državama prevzamejo takoj letala svojo nalogo. Zlasti na-

padalec angažira vso svojo zračno floto. Prvo fazo vojne lahko imenujemo **borbo za premoč v zraku**. To se pa doseže z:

1. uničevanjem sovražnega letalstva tako v zraku kakor na zemlji. Z rušitvijo letalskih oporišč in industrije ter uničenjem naprav v obrambo pred napadi iz zraka.

Razen tega imajo letala še naslednje naloge:

1. Onemogočiti mobilizacijo kopne vojske. Zato je treba porušiti železniška križišča in naprave, ceste in mostove, pristanišča ter predvsem vojaške in vojaško važne objekte.

2. Porušiti električne centrale, vodovode, telefonske in telegrafske naprave, radio oddajne postaje in slično.

3. Onemogočiti premikanje in razporeditev čet, njih prehrano in oskrbo sploh.

4. Z neprestanimi napadi iz zraka streti moč državnih oblasti in uprave, poleg tega pa še uničevati z bojnimi strupi polja in gozdove, s tem onemogočiti vsako prehrano prebivalstva in streti odpor naroda.

SPORT

Sportne zanimivosti

Evropski prvak v plavanju na 400 in 1500 m Björn Borg, je na prvenstvu Švedske zavzel pet prvih mest s sledečimi rezultati:

100 m prosto: 1:01,0, 200 m prosto: 2:16,7, 400 m prosto: 5:02,8, 1500 m 20:35,8 in na 100 m hrbtno: 1:12,2.

Evropski prvaki v plavanju — Nemci, so kljub vojni priredili uspešno državno prvenstvo, ki je dalo naslednje rezultate:

Moški: 200 m prosto: Plath 2:16,2, Schröder 2:20,2, Laskovski 2:20,3, 200 m prsno: Balke 2:43,8, Sietas 2:48,0, 4x100 m: Spandan 4:17,8, 1500 m: Plath 20:03,3.

Ženske: 100 m prosto: Polak 1:10,4, Groth 1:11,0, Karnatz 1:11,2, 200 m prsno: Schmidt 3:03,3, Kapell 3:06,0, Busse 3:06,1, 100 m hrbtno: Weber 1:20,0, Kellermann 1:23,4.

Adolf Kiefer, svetovni plavalni rekorder na vseh hrbtnih progah, je po štirih letih uspel popraviti svoj rekord na 100 m hrbtno za eno desetinko sekunde, tako da se glasi zdaj rekord 1:04,7.

Na atletskem prvenstvu USA so bili doseženi naslednji odlični rezultati:

100 m: Davis 10,3, 200 m: Davis 20,9, 400 m: Klemer 47,0, 800 m: Beetham 1:51,1, 1500 m: Mehl 3:47,9 (samo za desetinko sekunde slabše od svetovnega rekorda Lovelocka), 110 m zapreke: Rice 15,9 (!), višina Steers 2,05, daljina: Brown 7,65, palica: Warmendam 4,60 (svetovni rekord), krogla: Al Bloz 16,78, disk: Fox 51,63, kopje: Brown 68,12, kladivo: Jahustone 55,63 m.

5. S posebnimi formacijami dobro izvežbanih padalcev, ki jih spuščajo v zaledje fronte ter s podporo **pete kolone** popolnoma uničiti vse vojaško važne naprave in zanesti zmedo ne samo v zaledje ampak tudi na fronto.

Če letalstvo izvrši uspešno vse te naloge, potem je skoraj nepotrebna vsaka ofenziva, kajti zmaga je že dosežena in vojna dobljena.

Kako izvršijo letala svoj napad? Sovražna letala hočejo svojo nalogo rešiti v čim krajšem času, čim bolj uspešno in s čim manjšimi žrtvami. Zato se taktika napada skoraj vedno spreminja. Letala lahko napadajo:

1. V strnjenih formacijah,
2. s posameznimi, a številnimi skupinami letal, ki napadajo v različnih smereh,
3. z nadstropnim ali kombiniranim letom,
4. v strmoglavem letu.

Ognju protiletalskih topov so najbolj izpostavljene strnjene formacije bombnikov, zato se te vrste napad opušča.

Najbolj uspešni so napadi, navedeni pod 3 in 4, ker otežkočajo uspešno obrambo. Najučinkovitejši je kombiniran napad. Formacije letal napadejo sovražne objekte iz velike višine. Protiletalska obramba jih skuša pregnati. V tem se pojavijo prav nizko druge formacije letal, odvržejo svoj smrtni tovor in odhrume. Obramba pa ne more uspešno nastopiti proti tem letalom, ker je bila vsa že prej angažirana s pregonom prvih formacij. Obramba mora imeti zato vedno v rezervi vsaj četrtino svojih sredstev za morebitna iznenadenja.

—m
Se nadaljuje.

Rezultati kažejo, da so Američani še vedno daleč najboljši lahkoatleti na svetu!

Kakor Jugoslovenci, tako je tudi nemški teniški sport v krizi, kajti pred kratkim so Nemci (sicer brez Henkela in Menzela) izgubili dvojbo z Italijani 1 : 5. Rezultati so bili:

Romanoni : Gies 0:6, 7:5, 6:3, 11:9, Cuccelli : Buchholz 11:9, 8:6, 6:3, Canpoelle : Koch 6:4, 6:4, 8:6, Cuccelli - del Bello : Metaxa - Göpfert 14:16, 6:2, 7:9, 4:6, Del Bello : Göpfert 6:1, 1:6, 2:6, 8:6, 7:5, in Bossi - Canepelle : Buchholz - Koch 2:6, 6:3, 6:4, 6:2.

SLOVENCI!

6. septembra 1930. se je naša mladina žrtvovala za svobodo svoje domovine.

Voljašem!

Ker se je letos podražil papir, tisk, takse in še mnogo drugega, smo morali tudi Naši volji zvišati naročnino od 12 na 16 dinarjev. Prav tako smo podražili tudi vsako posamezno številko od 0,75 na 1 din. Opozarjamo vas, da naročnino točno in redno plačujete.

Dolžnost vseh lanskoletnih zamudnikov je, da poravnajo naročnino v prostorih Naše volje vsak dan od 9. do 11. pri upravniku ali po poštni položnici na čekovni račun št. 17.088.

Uprava